

Dag- och dränvatten

Hur du som fastighetsägare tar hand om det på
bästa sätt

I denna broschyr finns information om vad fastighetsägare som ansluter sig till det allmänna vatten- och avloppsnätet kan tänka på för att undvika översvämning och skador på din och andras fastigheter. Tillsammans kan vi göra skillnad för vår vattenkvalité och miljö genom att ta hand om vattnet på ett hållbart och genomtänkt sätt.

Begreppsförklaring

Avloppsvatten: Samlingsnamn för spill-, dag- och dräneringsvatten som leds bort i avloppsledningsnät.

Dagvatten: Ytligt avrinnande regn- och smältvatten från hustak, gator, parker med mera. Vattnet leds bort i dagvattenledningar till en recipient (vattendrag som tar emot vattnet, till exempel Vättern).

Dagvattenservis: Rörinstallation som förbinder en fastighet med det allmänna dagvattennätet.

Dräneringsvatten: Grundvatten och nedträngande vatten från regn och snösmältning som avleds i dräneringsledning eller dike.

Duplikatsystem: System där spillvatten och dagvatten avleds i olika ledningar.

Fastighet: Markområde med tillhörande byggnader

Förbindelsepunkt: Den punkt där fastighetens servisledningar ansluts till det allmänna ledningsnätet.

Hårdgjord yta: Yta där vatten inte kan tränga in, till exempel tak, asfalt, sten och plattor.

Infiltration: Inträngning av vätska, till exempel i jord eller berg.

Kombinerat system: System där spillvatten och dagvatten avleds i samma ledning.

LOD (Lokalt omhändertagande av dagvatten): innebär att dagvattnet tas omhand i det område det bildats i stället för att ledas bort.

Spillvatten: Vatten från dusch, bad, disk, tvätt eller som spolats ut från toaletten.

Spillvattenservis: Rörinstallation som förbinder en fastighet med det allmänna spillvattennätet.

Vårda vårt vatten

Dagvatten är ytligt avrinnande regn- och smältvatten från hustak, gator, parker med mera. Vattnet leds bort i dagvattenledningar oftast helt orenat till en recipient (vattendrag som tar emot vattnet, till exempel Vättern). Det vill säga att rengöringsmedel från t.ex. biltvättning på garageuppfarten orenat hamnar i naturen.

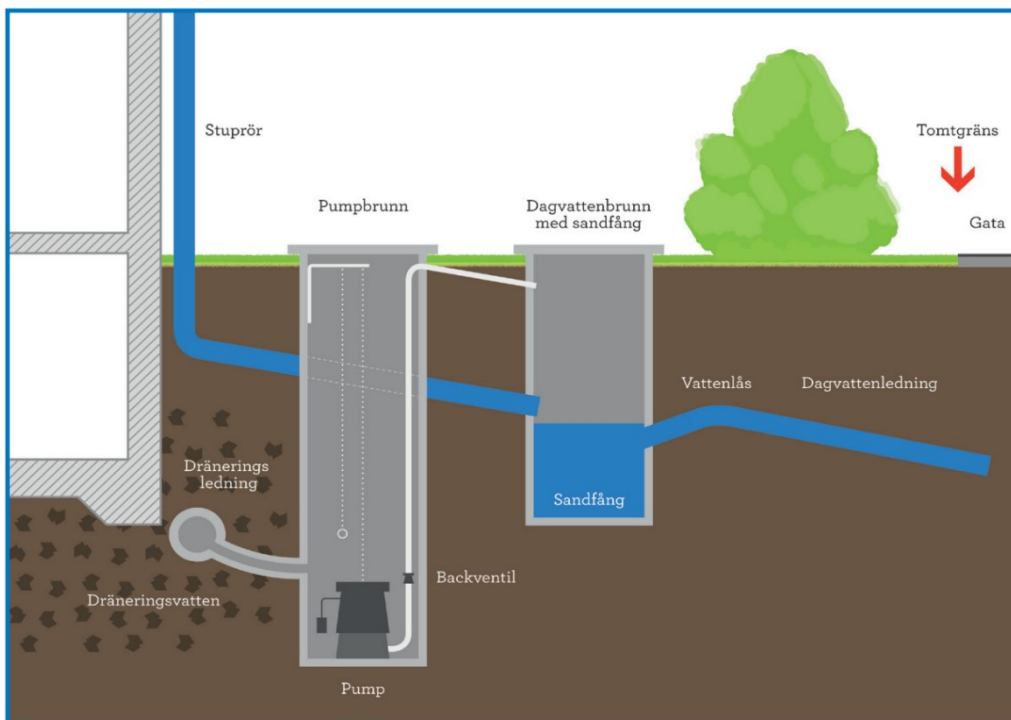
De kommunala dagvattenledningarna är dimensionerade för att klara normala regn med en viss återkomsttid. Dagvattenledningarna är dimensionerade på ett sådant sätt att det vid exceptionella regn kan dämmas upp hela vägen upp till marknivå. Det är därför viktigt att du gör rätt när du planerar att dränera om din husgrund eller lägga om ledningarna på tomtmark och att du ser till att ledningarna är rätt anslutna till det kommunala avloppssystemet. Det är inte tillåtet enligt ABVA - Allmänna bestämmelser för användande av Hjo kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, att avleda dag- eller dräneringsvatten till det kommunala spillvattenledningsnätet. Du som fastighetsägare ansvarar för alla vatten-, dagvatten- och spillvattenledningar och VA-installationer inne på din fastighet fram till förbindelsepunkten (vanligtvis 0,5 meter utanför fastighetsgräns). Det innebär att ledningarna ska vara hela och täta samt anslutna till rätt servisledning. Kontakta Hjo kommun om du behöver karta för din förbindelsepunkt. Hjo kommun arbetar ständigt med att minska mängden dag- och dräneringsvatten som kommer till spillvattennätet, för att förebygga källaröversvämningar, bräddningar och minska belastningen till avloppsreningsverket. Fastighetsägaren bör försäkra sig om att det finns dokumentation över ledningarnas placering.

Ta hand om ditt dräneringsvatten

Dräneringsvatten avleds till en dagvattenservis som ansluter till den kommunala dagvattenledningen i gatan. Om husets dräneringsledning är direkt ansluten till dagvattenledningen i gatan kan vattnet vid kraftiga regn leda till översvämning och orsaka skador. Dessutom kan stuprör som är kopplade till dräneringsledningen påskynda förloppet och öka skaderisken. Spygatt i källartrappa och garagednfart ökar också risken för översvämning.

Har man hus med källare ska man, vid ombyggnad av sitt dräneringssystem, installera en pump som lyfter dräneringsvattnet upp till marknivå för att förhindra översvämning. Sedan kan vattnet rinna med självfall via en dagvattenbrunn till förbindelsepunkten för dagvatten. En ytterligare skyddsåtgärd mot översvämning är att installera en backventil efter pumpen.

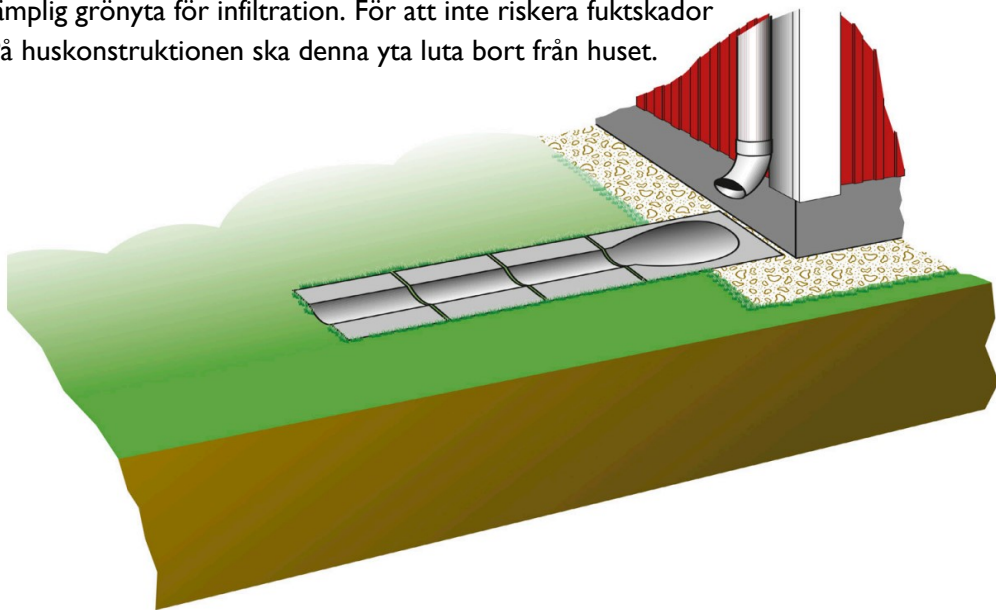

Ta hand om ditt dagvatten

Att själv ta hand om sitt dagvatten minskar belastningen på ledningsnätet. Möjligheterna att själv ta hand om sitt dagvatten beror dels på hur mycket vatten marken kan ta hand om och dels på hur dagvattensystemet ser ut. Vid nybyggnation av fastighet är det därför viktigt att göra en undersökning av tomten. Det är viktigt att marken lutar ner från fastigheten så att vattnet leds bort och inte orsakar fuktproblem i husgrunden. Från yttervägg och 3 meter ut bör nivåskillnaden vara minst 15 cm.

Rännalsplattor

Dagvatten från taket kan enkelt tas omhand genom att använda stuprör med utkastare och rännalsplattor av betong som avleder regnvattnet till en lämplig grönyta för infiltration. För att inte riskera fuktskador På huskonstruktionen ska denna yta luta bort från huset.

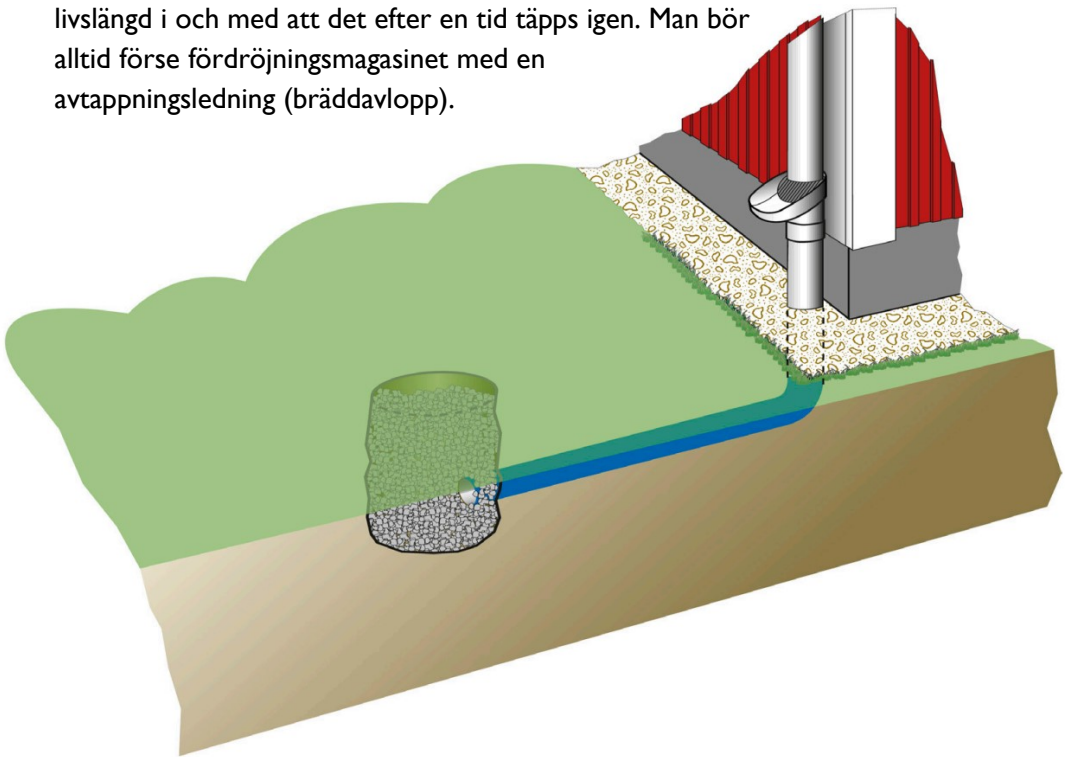

Dagvattenkassett eller fördröjningsmagasin (stenkista)

Ett sätt att avleda dagvatten är att lägga ner en dagvattenkassett i plast under markytan. Vattnet leds till kassetten via ett galler som filtrerar bort till exempel sand och löv. Kassetten väger inte så mycket och är enkel att installera. Flera kassetter kan användas beroende på storleken på tak/tomtyta.

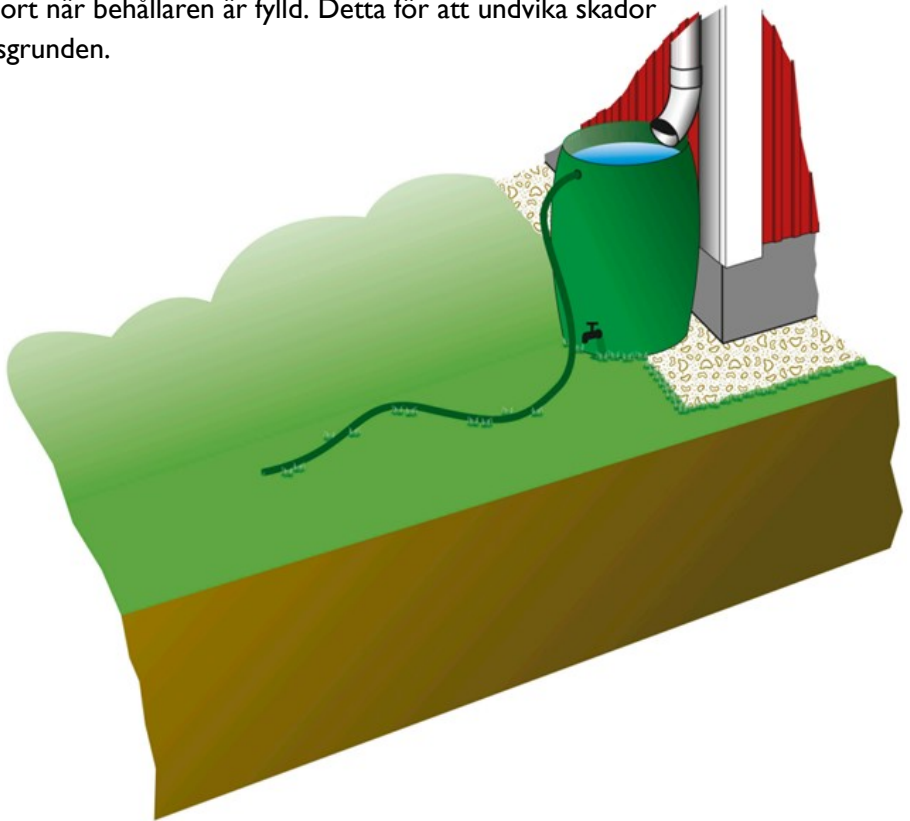
Ett alternativ är att anlägga ett fördröjningsmagasin (stenkista), något som användes

mycket förr. Det fyller samma funktion som kassetten, men kan ha en begränsad livslängd i och med att det efter en tid täpps igen. Man bör alltid förse fördröjningsmagasinet med en avtappningsledning (bräddavlopp).

Regnvattenbehållare

Ett annat alternativ är att låta vattnet från stuprören rinna ner i en eller flera behållare i stället för ned i avloppssystemet. Vattnet kan sedan användas för bevattning. Eftersom behållaren fylls relativt snabbt är det viktigt att vattnet leds bort när behållaren är fylld. Detta för att undvika skador på husgrunden.

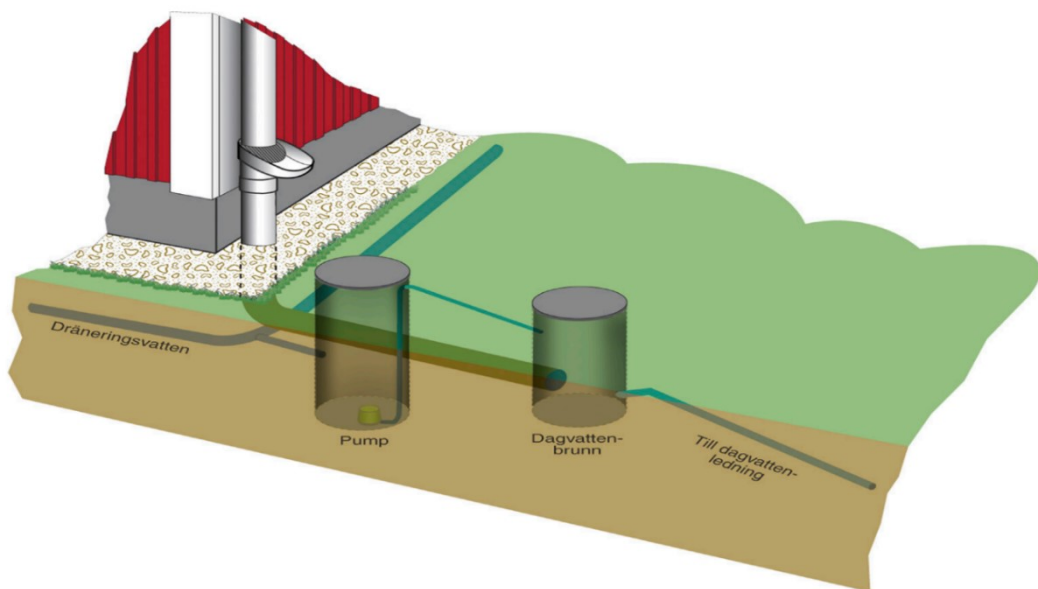

Minska andelen hårdgjorda markytor

Hårdgjorda ytor bör om möjligt ha en lutning så att dagvattnet kan rinna av till en yta där det kan infiltreras. Avrinningen ska inte hindras av till exempel kantsten eller mur. Större hårdgjorda ytor kan kompletteras med dränerande partier av till exempel grus, gles stenbeläggning eller gräsarmeringssten som möjliggör infiltrering.

Dagvattenbrunn

I de fall det inte är möjligt att ta hand om dagvattnet på tomten bör dagvattnet ledas till en dagvattenbrunn med sandfång. Därifrån transporteras vattnet med självfall vidare till den kommunala dagvattenledningen. Vill du veta om det finns en dagvattenledning i gatan som du kan ansluta till är du välkommen att kontakta Hjo kommun.

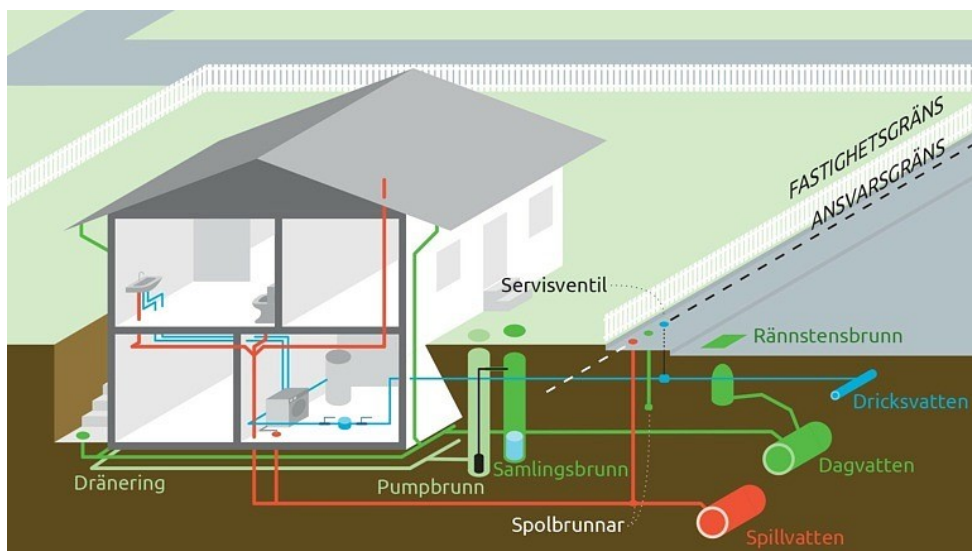

Att tänka på i äldre bostadsområden

I vissa äldre bostadsområden kan dag- och dränvatten vara kopplade på spillvattenledningen. I dessa system kan det vid kraftiga regn orsaka en plötslig överbelastning på ledningsnätet, vilket kan leda till att vatten dämmer upp i källare och orsakar översvämningar.

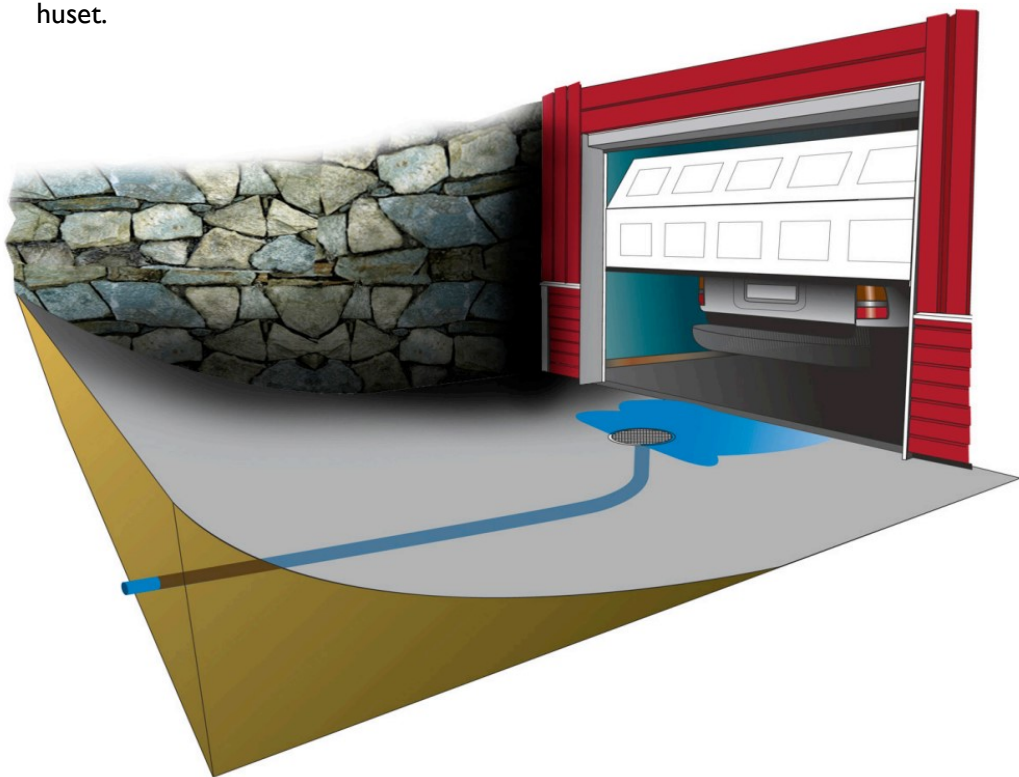
I samband med omläggning av ledningar eller dränering på den egna fastigheten bör ledningsnätet undersökas och eventuella felkopplingar ska åtgärdas.

En pump och en dagvattenbrunn bör också installeras eftersom detta förhindrar att avloppsvatten tränger in i den egna dräneringsledningen.

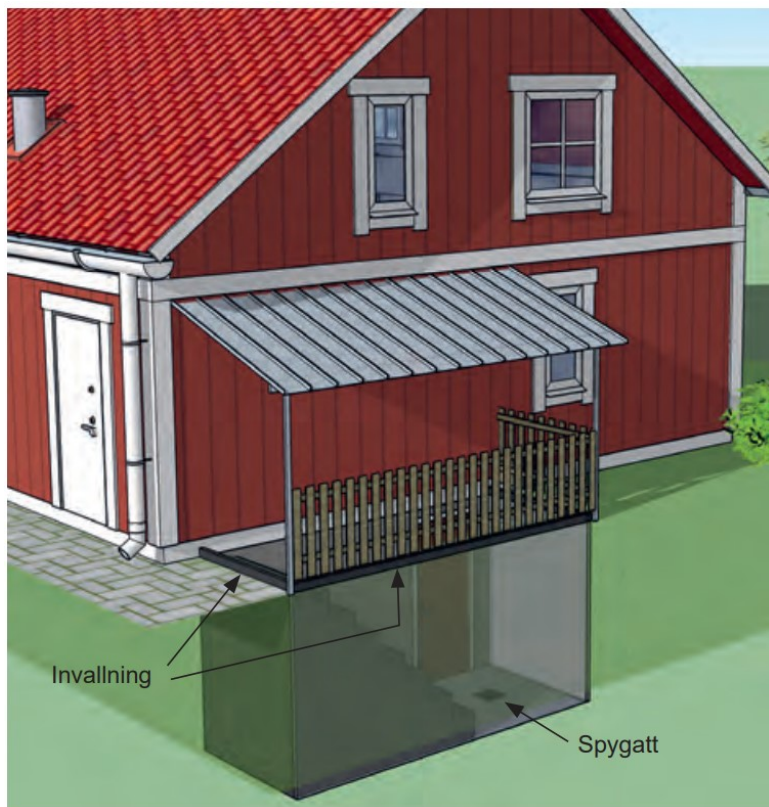
Spygatt – brunn utanför källargarage eller källartrappa

Källargarage och källartrappor är känsliga platser där en dålig hantering av dagvatten kan orsaka översvämning. Genom en så kallad spygatt (en slags brunn) kan vatten som rinner av från markytan transporteras bort. Spygatter får inte vara anslutna till spillvattensystemet. När dagvattensystemet inte kan leda bort allt vatten finns det risk att vatten tränger upp genom spygatten. För att undvika detta kan man installera en pump som leder vattnet till en dagvattenkassett. Man bör även se till att hindra vatten från omgivande markområden att rinna fram till huset.

Dagvatten från källartrapp kan omhändertas på olika sätt:

- Hindrar du nederbörd från att komma ner till spygatten t.ex. genom invallning och tak, kan spygatten proppas.
- Pumpas dräneringsvattnet kan vattnet från spygatten ledas till dräneringen och pumpas tillsammans med det vattnet.
- Sätter du en pump i spygatten kan vattnet pumpas till markyta, stenkista eller dagvattenbrunn.

Dagvattenhantering i områden med flerbostadshus

I områden med flerbostadshus är grundtanken att man tar hand om dagvattnet på samma sätt som för områden med småhus. Oftast är dock inte grönytorna i områden med flerbostadshus tillräckligt stora för att takvatten ska kunna infiltreras i marken, och man får då välja andra lösningar för att ta hand om dagvattnet. Nedan presenteras några olika lösningar.

Öppet dagvattensystem

Ofta kan man använda grönytorna som finns mellan husen för att fördröja vattnet. På så sätt kan man låta dagvattenhanteringen bli en tillgång genom att kombinera anläggningar med omgivningen så att det ser trivsamt ut. Man kan till exempel leda takvatten i diken till öppna system i stället för i ledningar under markytan, och man kan anlägga dammar för att förbättra fördröjningen av dagvattnet. En damm kan antingen konstrueras så att den alltid har en vattenyta eller så att den får torka ut under torra perioder.

Fördröjningsmagasin

Fördröjningsmagasin, som finns beskrivet i avsnittet "Dagvattenkassett eller fördröjningsmagasin (stenkista)", är ett alternativ också för flerbostadsområden. Viktigt är att dimensionera noggrant för att undvika översvämning vid hög nederbörd.

Minska andelen hårdgjord yta

Det kan vara värt att minska andelen hårdgjorda ytor också i områden med flerbostadshus. Hur man minskar andelen hårdgjorda ytor finns beskrivet ovan.

Växtlighet på taket

Genom att anlägga gröna tak på byggnader kan man minska den totala mängden dagvatten. Gröna tak byggs upp i flera lager, varav ett är ett växtlager som kan ta upp mer hälften av det regnvatten som faller under ett år.

Mer information om vatten och avlopp hittar du
på www.hjo.se eller via Hjo kommuns växel,
0503-350 00

